

Sygn. akt IV U 176/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

22 lipca 2022 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Sławomir Matusiak

Protokolant: st. sekr. sąd. Katarzyna Wawrzyniak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 15 lipca 2022 roku w Sieradzu

odwołania T. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł.

z 23 lutego 2022 r. Nr (...)

w sprawie T. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł.

z udziałem zainteresowanego (...) Sp. z o.o.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

zmienia zaskarżoną decyzję i stwierdza, że T. K. jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek (...) Sp. z o.o. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu od 23 września 2021 roku.

Sygn.akt IV U 176/22

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23.02.2022r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., na podstawie art. 83 ust.1 pkt 1, art. 68 ust. 1 pkt 1 lit.a ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 423 zez m.), art. 83§ 1 k.c. stwierdził, że T. K. jako osoba wykonująca prace na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek (...) sp. z o.o. nie podlega: obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 23.09.2021r .

W uzasadnieniu decyzji organ wskazał, płatnik (...) sp. z o.o. zgłosił T. K. jako zleceniobiorcę od 23.09.2021r. do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych: emerytalnego, rentowych, wypadkowego od 08.10.2021r. (co nastąpiło po terminie, tj. 08.10.2021r.). wykazując w formularzu zgłoszenia również przystąpienie do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego. W związku ze złożeniem wniosku o wypłatę zasiłku chorobowego od 23.09.2021 r. do 08.12.2021r., decyzją z dnia 27.10.2021 r. Zakład odmówił T. K. wypłaty zasiłku chorobowego za okres od 23.09.2021 r. do 27.10.2021 r. ZUS zaznaczył, że przed zgłoszeniem do ubezpieczeń jako zleceniobiorca od 23.09.2021 r. w (...) sp. z o.o. T. K. była zgłoszona przez tego samego płatnika jako zleceniobiorca od 23.03.2021 r. do 22.09.2021 r. Mając na względzie treść art. 13 ustawy z dnia 25.06. 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa oraz fakt, iż ubezpieczona od 01.03.2017 r. jest emerytką, organ uznał,

że zgłoszenie T. K. do ubezpieczeń społecznych w tym do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego od 23.09.2021 r. spowodowane było wyłącznie potrzebą skorzystania przez ubezpieczoną z wypłaty zasiłku chorobowego w związku z niezdolnością do pracy z powodu choroby, gdyż jako osobie posiadającej emeryturę T. K. nie ma prawa do zasiłku chorobowego po ustaniu tytułu do ubezpieczeń. Wskazując na korespondencję mailową, z której wynika, że płatnik dokonał wyrejestrowania T. K. z ubezpieczeń jako zleceniobiorcy w dniu 08.10.2021 r. omyłkowo i dlatego ponownie zgłosił ją do ubezpieczeń od 23.09.2021 r., organ poddał w wątpliwość racjonalność takiego działania płatnika, który wyrejestrowywałby ubezpieczoną od 08.10.2021r. a następnie ponownie zgłaszał ją do ubezpieczeń dopiero 05.11.2021 r., tj. po otrzymaniu decyzji z 27.10.2021 r. o odmowie wypłaty zasiłku chorobowego i jednocześnie pomimo kontynuowania zatrudnienia przekazał za ubezpieczoną dokumenty rozliczeniowe za 10/2021 r. z obliczonymi i rozliczonymi składkami na ubezpieczenia społeczne wykazując w nich kod tytułu ubezpieczenia oznaczający, że w raporcie zostały rozliczone składki po ustaniu tytułu do ubezpieczeń. W efekcie zaistniały podstawy do przyjęcia, że T. K. nie wykonywała pracy na podstawie umowy zlecenia na rzecz płatnika składek (...) sp. z o.o. a zgłoszenie jej do ubezpieczeń społecznych od 23.09.2021 r. miało na celu jedynie uzyskanie tytułu do ubezpieczeń społecznych w związku z chorobą.

Odwołanie od decyzji organu rentowego wniosła T. K., wnosząc o jej zmianę i stwierdzenie, że podlegała obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od 23.09.2021 r. T. K. podniosła, że w rzeczywistości jej tytuł do ubezpieczeń nie ustał z dniem 22.09.2021 r., gdyż umowa zlecenia została zawarta na czas nieokreślony i nie nastąpiły żadne zdarzenia uzasadniające uznanie zakończenia trwania tej umowy. Ponowne zgłoszenie do ubezpieczeń nastąpiło po stwierdzeniu przez płatnika błędnego wyrejestrowania ubezpieczonej i było następstwem realizacji zaleceń pracownika organu.

W odpowiedzi na odwołanie organ wniósł o jego oddalenie.

Płatnik składek przyłączył się do odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 23.03.2021 r. między (...) sp. z o.o. w Ł. a T. K. została zawarta umowa zlecenia, na mocy której zleceniobiorczyni zobowiązywała się do wykonywania usługi sprzątnięcia i dezynfekcji powierzchni płaskich. Termin wykonania prac został ustalony od dnia 23.03.2021 r. na czas nieokreślony, po 4 godziny dziennie 5 razy w tygodniu w godzinach ustalonych indywidualnie. Umowa mogła zostać wypowiedziana w czasie jej trwania: - przez strony (w formie pisemnej) z zachowaniem okresu wypowiedzenia 14 dni; - przez zleceniodawcę w trybie natychmiastowym w wypadku niewykonania umowy lub nienależytego wykonania umowy przez zleceniobiorcę. W dniu 01.04.2021 r. płatnik składek zgłosił T. K. do ubezpieczeń społecznych: emerytalnego, rentowych, wypadowego i chorobowego od dnia 23.03.2021r.

Usługi kadrowo - płacowe oraz księgowo dla spółki (...) realizuje M. S.. Z założeń płatnika wynikało, że w sytuacji długotrwałej nieobecności któregokolwiek ze zleceniobiorców i braku wiedzy o jego powrocie do wykonywania zleconych zadań, umowa cywilnoprawna zawarta ze spółką ulega rozwiązaniu a co za tym idzie zleceniobiorca podlega wyrejestrowaniu z ubezpieczeń społecznych. Po stwierdzeniu niewykonywania przez T. K. obowiązków wynikających z umowy zlecenia przez okres powyżej jednego miesiąca M. S. niejako automatycznie podjęła czynności związane z wyrejestrowaniem T. K. z ubezpieczeń społecznych. Umowa zlecenia, jak wiązała spółkę (...) i T. K. nie została rozwiązana; po zakończeniu okresu niezdolności do pracy T. K. podjęła ponownie wykonywania zadań, wynikających z umowy zawartej w dniu 23.03.2021r.

T. K. w dniu 08.10.2021 r. została wyrejestrowana z ubezpieczeń od dnia 23.09.2021 r.; jako przyczynę wyrejestrowania wpisano kod 100 (ustanie tytułu do ubezpieczeń). W rejestrze godzin realizacji zlecenia T. K. wykazano, że w okresie od 01.do 21 września 2021 r. zleceniobiorca zrealizował łącznie 70 godzin zlecenia; za okres od 22.09. widnieje adnotacja ZLA z podaniem numeru za świadczenia.

W okresie od dnia 22.09.2021 r. do 27.10.2021 r. T. K. była niezdolna do pracy z powodu choroby. W dniu 28.09.2021 r. płatnik składek (...) sp. z o.o. złożył w organie rentowym zaświadczenie (Z-3a), zawierające wniosek ubezpieczonej T. K. o zasiłek chorobowy za okres od 22.09.2022 r. do 27.10.2021 r. podając, że ubezpieczona objęta jest ubezpieczeniem chorobowym jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia; w oświadczeniu podano, że tytuł ubezpieczenia nie ustał.

W dniu 5.11.2021 r. M. S. w imieniu płatnika wysłała do Centrum Obsługi Telefonicznej ZUS informację o wyrejestrowaniu przez pomyłkę emeryta, świadczącego usługi na podstawie umowy zlecenia z dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym wskazując, że zleceniobiorca otrzymał odmowę zasiłku chorobowego. Zaznaczono, że w druku Z-3a nie było daty zakończenia umowy, wobec czego ubezpieczenie winno trwać dalej. Na pytanie, czy płatnik winien złożyć ZUA z datą wyrejestrowania i wystawić korektę Z-3a konsultant COT odpowiedział, że skoro druk Z-3a był prawidłowo złożony to nie ma potrzeby składania korekty, należy przekazać wyjaśnienie o niepoprawnym wyrejestrowaniu i ponowne ustalenie prawa do zasiłku.

(...) sp. z o.o. w dniu 05.11.2021 r. przesłała do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych zgłoszenie T. K. do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia chorobowego od dnia 23.09.2021 r. z kodem tytułu ubezpieczenia 04 11 10 (osoba wykonująca umowę agencyjną, umowę zlecenia lub umowę o świadczenie usług).

W dniu 08.11.2021. płatnik składek wystąpił do organu z pismem ogólnym informującym, że w dniu 23.09.2021 r. w związku z błędnym wyrejestrowaniem zleceniobiorcy – T. K., która była objęta dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym, ubezpieczona otrzymała odmowną decyzję wypłacenia zasiłku chorobowego za okres od 23.09.2021 r. do 27.10.2021 r.; błąd zgłoszeniowy został naprawiony po kontakcie mailowym poprzez złożenie druku ZUA z datą wyrejestrowania oraz korektą dokumentu rozliczeniowego nr 01.10.2021r. Nadmieniono, że na złożonym do ZUS druku Z-3a w rubryce „informacje o ubezpieczonym” jasno wynika, że zleceniobiorca w dalszym ciągu podlega ubezpieczeniu chorobowemu, wypadkowemu oraz to, że tytuł ubezpieczenia nie ustał i trwa w dalszym ciągu. W związku z powyższym płatnik zwrócił się o ponowne rozpatrzenie decyzji o prawie do wypłaty zasiłku chorobowego za okres od 23.09.2021 r. do 27.10.2021 r.

W dniu 03.01.2022r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. zawiadomił (...) sp. z o.o. w wszczęciu postępowania w sprawie prawidłowości zgłoszenia T. K. do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych, dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego i obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu wykonywania umowy zlecenia od 23.09.2021 r. u płatnika składek (...) sp. z o.o. w Ł.. Pismem z dnia 19 stycznia 2022 r. organ zawiadomił płatnika i ubezpieczoną o zakończeniu postępowania a w dniu 23.03.2022 r. wydał decyzję stwierdzającą niepodleganie T. K. jako osoby wykonującej pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek (...) sp. z o.o. obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 23.09.2021r.

(umowa zlecenia, zgłoszenia do ubezpieczeń, wyrejestrowanie z ubezpieczeń, korespondencja mailowa, pismo ogólne, zaświadczenie ZUS ZLA, zaświadczenie płatnika składek, rejestr godzin realizacji zlecenia, zawiadomienie o wszczęciu i zakończeniu postępowania, decyzja w aktach ZUS; zeznania z dnia 15.07. 2022r.: D. M. od 00:03:48 do 00:07:23 minuty, M. S. od 00:07:23: do 00:15:24 minuty; T. K. od 00:15:46 do 00:19:09 minuty; P. S. od 00:19:09 do 00:21:21 minuty).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie T. K. w świetle nie budzących wątpliwości ustaleń faktycznych należało uznać za uzasadnione. Spór w rozpatrywanej sprawie dotyczył tego, czy T. K. w wyniku zgłoszenia do ubezpieczeń dokonanego w dniu 05.11.2021 r. podlegała od 23.09.2021 r. obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu w związku z zatrudnieniem na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek (...) sp. z o.o. Dla oceny zasadności odwołania kluczowe znaczenie ma fakt, iż wyrejestrowanie T. K. z ubezpieczeń w dniu

08.10.2021 r. nie wynikało z ustaniem tytułu do ubezpieczeń, wynikającego z rozwiązania umowy zlecenia, którą strony nadal były związane, ale była skutkiem automatyzmu działania osoby wykonującej obsługę kadrowo-finansową płatnika, które nie zostało poprzedzone zbadaniem występowania tytułu do ubezpieczeń osoby wyrejestrowywanej. Praca wykonywana przez T. K. na podstawie umowy zlecenia zawartej w dniu 23.03.2021 r. stanowi tytuł do objęcia obowiązkowo ubezpieczeniem emerytalnym, rentowymi i wypadkowym, bowiem jak stanowi art. 6 ust. 1 pkt 4 oraz art. 12 ust. 1 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U.2022.1009 t.j.- dalej ustawa systemowa) ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym obowiązkowo podlegają osoby fizyczne wykonujące pracę na podstawie umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia. Osoby wykonujące pracę na podstawie umowy zlecenia, jako podlegające obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym, podlegają ubezpieczeniu chorobowemu dobrowolnie. Z przepisu art. 11 ust. 2 powołanej ustawy wynika, że przystąpienie do ubezpieczenia chorobowego jest zależne od złożenia przez te osoby stosownego wniosku. W rozpatrywanej sprawie zgłoszenie T. K. do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego w dniu 05.11.2021 r. nie było realizacją obowiązku zgłoszeniowego, wynikającego z art. 36 ust. 4 ustawy systemowej, ale było wynikiem wyrejestrowania ubezpieczonej dokonanego w dniu 08.10.2021 r., do czego w ogóle nie powinno dojść z powodu trwałego związania stron umową zlecenia a przez to istnienia tytułu do ubezpieczeń.

Organ rentowy w sentencji zaskarżonej decyzji powołał się na art. 83 § 1 k.c., zgodnie z którym nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Pozorność umowy wyraża się w braku zamiaru wywołania skutków prawnych przy jednoczesnym zamiarze stworzenia okoliczności mających na celu zmylenie osób trzecich. Nieważność spowodowaną pozornością czynności prawnej należy odróżnić od nieważności czynności prawnej mającej na celu obejście ustawy czy sprzecznej z zasadami współżycia społecznego (art. 58 § 1 i 2 k.c.). Czynność prawna mająca na celu obejście ustawy polega na takim ukształtowaniu jej treści, które z formalnego punktu widzenia nie sprzeciwia się ustawie, ale w rzeczywistości zmierza do zrealizowania celu, którego osiągnięcie jest przez ustawę zakazane. W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że przy ocenie istnienia tytułu do ubezpieczenia społecznego nacisk kładzie się na ustalenie faktycznego wykonywania umowy czy działalności (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 26 lutego 2013 r., I UK 472/12, z 24 sierpnia 2010 r. I UK 74/10, z 13 listopada 2008 r., II UK 94/08, postanowienie Sądu Najwyższego z 18 października 2011 r., III UK 43/11). Nie wystarczy zatem zawarcie samej umowy, lecz konieczne jest rozpoczęcie jej wykonywania. Umowa taka powinna mieć, przynajmniej w zamiarze, realne znaczenie gospodarcze, w innym bowiem przypadku można by mówić jedynie o relacji grzecznościowej, a nie stosunku prawnym. W realiach rozpoznawanej sprawy realizowanie przez ubezpieczoną umowy zlecenia, zawartej z płatnikiem 23.03.2021 r. nie było kwestionowane. W sytuacji, kiedy nie doszło do rozwiązania tej umowy z dniem 22.09.2021 r. i zawarcia kolejnej, mającej obowiązywać od 23.09.2021r., trudno było przyjąć występowanie jakichkolwiek oświadczeń woli, którym można byłoby przyzywać atrybuty pozorności. Od dnia 23.09.2021 r. T. K. w dalszym ciągu legitymowała się ważnym tytułem do ubezpieczeń społecznych w postaci obowiązującej i realizowanej umowy zlecenia z dnia 23.03.2021 r., przez co zgłoszenie zleceniobiorcy do ubezpieczeń od dnia 23.09.2021 r. było w rzeczywistości czynnością mającą na celu dostosowanie formalnego podlegania ubezpieczeniom do stanu, ukształtowanego ważnym stosunkiem prawnym. W sprawie niniejszej wykazano, że jedyną przyczyną, dla której T. K. po dniu 22.09. 2021r. nie realizowała obowiązków, przyjętych na siebie w umowie zlecenia z 23.03.2021r. była jej niezdolność do pracy, przez co nie podstaw do wyrejestrowania jej z ubezpieczeń w dniu 08.10.2021 r. Tym samym zgłoszenie T. K. do ubezpieczeń 05.11.2021 r. nie może być traktowane jako czynność zmierzająca do uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego mimo braku tytułu do ubezpieczeń, skoro tytułu ten T. K. w dalszym ciągu posiadała. Z tych też względów na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję, orzekając jak w wyroku.